

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2019

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä
tarkastuslautakunta 8.4.2019

Sisällys

Arviointikertomus 2019

JOHDANTO	4
1 TARKASTUSLAUTAKUNTA	5
Tarkastuslautakunnan kokoonpano	5
Arvioinnin lähtökohdat	6
Arviointityön käytännön toteutus	6
2 VUODEN 2018 ARVIOINTIKERTOMUKSEN JÄLKISEURANTA	7
3 KUNTAYHTYMÄN STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	10
Koulutuskeskus Salpauksen strategia	10
4 KUNTAYHTYMÄN TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	13
5 MUUT HAVAINNOT JA TOTEAMUKSET	15
Toimitilamuutokset	15
Investoinnit	15
Henkilöstö	16
Tilintarkastajan havainnot	17
6 YHTEENVETO JA ESITYS YHTYMÄKOKOUKSELLE	18

Johdanto

Tämä tarkastuslautakunta valittiin yhtymäkokouksessa 31.10.2017. Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelly kuntalaissa. Tarkastuslautakunnan päätehtävänä voidaan pitää yhtymäkokouksen talousarviossa asettamien tavoitteiden toteutumisen arviointia. Myös toiminnan tuloksellisuuden ja palveluiden järjestämisen tarkoituksenmukaisuuden arviointi on tarkastuslautakunnan tehtävänä.

Tässä arviointikertomuksessa on esitetty havaintoja tarkastuslautakunnan suorittamasta arviointityöstä vuoden 2019 osalta. Kertomus lähtee liikkeelle tarkastuslautakunnan arviointityön käytännön toteuttamisesta ja etenee vuoden 2018 arviointikertomuksen havaintojen käsittelyllä. Tämän jälkeen arviointikertomuksessa käsitellään strategiaa ja vuodelle 2019 asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Lisäksi on esitetty muita havaintoja ja yhteenveto vuoden 2019 arviointikertomuksesta.

Koulutusreformi tuli voimaan vuonna 2018 ja muutti sekä koulutuksenjärjestäjien toimintaa että rahoitusta. Tammi-kuussa 2020 saatiin uusi muutos rahoitukseen, kun rahoituksen suhteelliset osuudet päätettiin pitää vuoden 2020 tasolla. Näin ollen perusrahoituksen osuus on 70 %, suoritusrahoituksen 20 % ja vaikuttavuusrahoituksen 10 %. Suurempi perusrahoituksen osuus tekee rahoituksesta helpommin ennakoitavaa, joskin jatkuvat muutokset rahoituksen perusteisiin luovat epävarmuutta. Vuonna 2019 rahoitus koostui 95 % perusrahoituksesta ja 5 % suoritusrahoituksesta. Suoritusrahoituksen sekä vaikuttavuusrahoituksen perusteisiin on kiinnitetty Salpauksessa huomiota ja erityisesti palautteen keräämisen parantamiseksi on tehty toimenpiteitä.

Reformi teki pakollisiksi yksilölliset henkilökohtaisen osaamisen kehityssuunnitelmat (HOKS) jokaiselle opiskelijalle. Salpauksessa on luotu tähän prosessi ja sen toteutumista seurattiin vuonna 2018. Lisäksi Salpauksessa tehtiin tilintarkastusyhteisön avustuksella sisäinen tarkastus HOKS:eihin liittyen. Tarkastuksessa selvitettiin, että HOKS oli tehty jokaiselle opiskelijalle sekä tarkasteltiin tehtyjen sisältöjen olevan vaatimusten mukaiset.

Opettajien arkeen vaikutti siirtyminen vuosityöaikaan vuoden 2019 alusta alkaen. Muutokseen varauduttiin tiedottamalla ja suunnittelemalla toimintaa uusien käytäntöjen mukaiseksi. Vuosityöaikaan liittyviä haasteita on ratkottu vuoden aikana ja koulutettu henkilöstöä. Työtunteja on suunniteltu onnistuneesti niin, että vuotuinen suunniteltu työaika on pääsääntöisesti toteutunut. Onnistuneella suunnittelulla on mahdollistettu kohtuullinen työn kuormitus sekä hallittu henkilöstökulujen toteuma.

Salpaus on saanut vuoden aikana näkyvyyttä osallistamalla erilaisiin tapahtumiin sekä kilpailuihin. Hevosalan, ravintola- ja catering-alan, elintarvikealan ja matkailun opiskelijat olivat mukana vuoden 2019 Kuninkuusraveissa. Lisäksi opiskelijat ovat olleet mukana järjestelyissä mm. nuorten MM-hiihtokilpailuissa ja Salpausselän kisoissa. Salpauksen opiskelijat ovat osallistuneet valtakunnalliseen ammattitaidon Taitaja-kisaan ja vuorovuosina järjestettäviin erilaisiin kansainvälisiin kilpailuihin, mm. EuroSkills- ja WorldSkills-tapahtumiin.

Tarkastuslautakunta toivoo, että arviointityön tulokset otetaan huomioon ja niitä voidaan käyttää hyödyksi johtamisen apuna.

1. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

31.10.2017 alkaen tarkastuslautakunnan jäseninä ovat toimineet:

Jäsen	Varajäsen
Kirsti Laatonen, puheenjohtaja, Orimattila	Ulla Katajavuori, Orimattila
Vesa Järvinen, varapuheenjohtaja, Hartola	Pertti Mäkinen, Hartola
Aino Alonen, Orimattila	Joona Silvennoinen, Orimattila
Hannu Heikkilä, Hollola	Keijo Penttilä, Hollola
Matti Tanskanen, Hartola	Pirkko Kauranen, Padasjoki
Tuulia Tahvonen, Hollola	Minna Nieminen, Hollola

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2019 arviointiin liittyen 9 kertaa. Työskentelyyn ovat osallistuneet myös tilintarkastaja JHT, HT, CIA, CCSA, CISA, CFE Helge Vuoti BDO Auditor Oy:stä arviointityön tukena sekä tarkastustoiminnan asiantuntijana sekä pöytäkirjanpitäjänä BDO Auditor Oy:stä tilintarkastaja HT Annika Sveholm.

Kuva 1. Työhön perehdyttäminen auttaa opiskelijan onnistumista, työpaikkaohjaajalla on siinä tärkeä rooli.

Arvioinnin lähtökohdat

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalain 14. luvussa ja kuntayhtymän hallintosäännössä. Yhtymäkokous asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava yhtymäkokouksen päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko yhtymäkokouksen asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kuntayhtymässä toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Hallintosäännössä on säädetty tarkastuslautakunnan tehtävistä. Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunnan on

- tehtävä yhtymäkokoukselle esitys tilintarkastajan valinnasta, tehtävä tilintarkastussopimus ja valvottava sen noudattamista ja tilintarkastajan valinnan yhteydessä määritettävä tilintarkastajan toimikauden pituus
- hyväksyttävä suunnitelma kuntayhtymäkonsertiiniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden tilintarkastuksen järjestämisestä ja nimettävä ehdokkaat näiden tilintarkastajaksi
- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- huolehdittava omalta osaltaan siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Hallintosääntöön tehtävistä muutoksista päättää yhtymäkokous.

Tarkastuslautakunnan keskeisenä tehtävänä on tavoitteiden toteutumisen arviointi. Arviointi kohdistuu kuntayhtymän omaan toimintaan sekä mahdollisille tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointiin. Salpaus-palvelut Oy on Koulutuskeskus Salpauksen kokonaan omistama tytäryhtiö.

Arviointityön käytännön toteutus

Tarkastuslautakunta on laatinut koko vaalikauden kattavan arviointisuunnitelman, jota täsmennetään vuosittain. Suunnitelmassa on esitetty ne tehtäväalueet, jotka otetaan vuosittain syvällisemmän arvioinnin kohteeksi. Lisäksi tarkastuslautakunta laatii vuosittain erillisen yksilöidyn työohjelman arviointityön käytännön toimenpiteiksi. Arviointisuunnitelma ja työohjelma on pyritty soveltamaan yhteen tilintarkastajan työohjelman ja sisäisen tarkastuksen toimenpiteiden kanssa. Vuoden 2019 arvioinnin painopiste-alueeksi on valittu oppilaitospalvelut, johon kuuluvat kiinteistöpalvelut, ravintolapalvelut sekä tietohallintopalvelut.

Tarkastuslautakunta on kuullut arviointityönsä suorittamiseksi seuraavia viranhaltijoita:

- vararehtori Seija Katajisto
- henkilöstö- ja kehittämisjohtaja Jarmo Kröger
- tietohallintojohtaja Mika Rauhala
- rehtori Päivi Saarelainen
- tietosuojavastaava Eija Silvonen
- teknisen palvelun päällikkö Hannu Toivonen
- toimitusjohtaja Martti Tokola
- henkilöstön edustaja, OAJ:n pääluottamusmies Marko Varjos
- opetusalanpäällikkö Marko Viljamaa

Lautakunta on kuullut kokouksissaan esittelyt eri oppilaitospalvelujen toiminnasta. Lisäksi lautakunta on keskustellut henkilöstöasioista sekä seurannut säännöllisesti toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Lautakunta kävi tutustumassa Ståhlberginkatu 10 remonttiin syksyllä 2019.

Lisäksi lautakunta on käsitellyt hallituksen vastineet arviointikertomuksen 2018 havaintoihin. Vastuunalainen tilintarkastaja JHT Helge Vuoti on esitellyt tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen vuosisuunnitelman ja tilintarkastajien havainnot säännösten, päätösten ja määräysten noudattamisesta.

2. Vuoden 2018 arviointikertomuksen jälkiseuranta

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt arviointikertomuksen vuodelta 2018 kokouksessaan 4. huhtikuuta 2019. Yhtymäkokoukselle arviointikertomus on toimitettu 20.5.2019.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kokouksessaan 24.9.2019 yhtymäkokouksen selvitykset vuoden 2018 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin. Tarkastuslautakunta on käsitellyt vastineita sekä syksyllä 2019 että keväällä 2020 arviointikertomuksen laadinnan yhteydessä.

Yhtymähallitus on käsitellyt arviointikertomusta ja siinä esitettyihin havaintoihin annettuja vastineita kokouksessaan 9.9.2019. Kaikkiaan arviointikertomusta ja vastineita on kuntayhtymän toimielimissä käsitelty seuraavasti:

- yhtymähallitus 9.9.2019
- tarkastuslautakunta 24.9.2019
- yhtymäkokous 18.11.2019

Seuraavaan taulukkoon on kerätty vuoden 2018 arviointikertomuksessa todettuja keskeisimpiä havaintoja tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen liittyen ja myös niihin annettuja vastineita.

Kuva 2. Ohjauspiste Sunnan opinto-ohjaajat palvelevat kaikkia koulutuksesta kiinnostuneita, alasta riippumatta.

Taulukko 1. Vuoden 2018 arviointikertomuksen jälkiseuranta

Tarkastuslautakunnan havainto	Toimenpiteet/vastaukset
<p>Kuntayhtymän strategisten tavoitteiden toteutuminen</p> <p>1. Talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti hyvin ja toimintaa on kehitetty strategian mukaisesti.</p> <p>Salpauksen strategia on linjassa ammatillisen koulutuksen uudistusten sekä rahoitusmallin muutoksen kanssa, mitä lautakunta pitää hyvänä.</p> <p>2. Panostukset sidosryhmäyhteistyöhön sekä opiskelijoiden yhteisöllisyyteen ovat tärkeitä ja tukevat opiskelijoiden työllistymistä sekä uutta rahoitusmallia. Lautakunta toivoo, että näihin asioihin panostetaan myös jatkossa.</p> <p>3. Lautakunta kokee tärkeänä ottaa huomioon suuret muutokset Salpauksen toiminnassa ja toimintamalleissa, jotta ammattilista koulutusta voidaan järjestää laadukkaasti myös jatkossa ja saadaan tarvittava rahoitus toiminnalle.</p> <p>Opetustyö tulee muuttamaan olennaisesti, kun siirrytään opiskelijatyövuosiin ja opettajien vuosityöaikaan. Lautakunta toivoo, että lähiopetusta järjestetään myös jatkossa riittävästi tukemaan oppimista.</p> <p>4. Lautakunta on edelleen huolissaan opiskelijoiden terveydenhuollosta. Tarkastuslautakunta kantaa huolta siitä, liikeneekö riittävästi resursseja haastavien opiskelijoiden tukeen ja ohjaukseen. Heikommin menestyvät tulee saada opiskelijahuollon piiriin ja tukea heidän edistymistään opinnoissa.</p>	<p>Salpaus on visionsa mukaisesti opiskelijoiden ja työelämän kohtaamispaikka. Tässä onnistuminen tehdään yhteistyössä koko henkilöstön ja työelämän eri toimijoiden kanssa. Olemme onnistuneet nykyisen vuosien 2016-2020 strategiaamme tavoitteiden asettamisessa. Ne istuvat Salpaukselle edelleen hyvin. Tavoitteemme ovat yhä ajassa ja olemme tehneet osuvia valintoja.</p> <p>Strategian päivitys käynnistetään eri yhteistyötahojen kanssa syksyllä 2019. Päivitetty strategia astuu voimaan vuoden 2021 alusta. Nyt käynnistetyn yhteisen työskentelyn tavoitteena on varmistaa sujuva arjen toiminta.</p> <p>Sidosryhmäyhteistyöllä varmistetaan koulutusten ja palvelujen tuotteistaminen niin, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin työelämän tulevaisuuden tarpeita. Työelämässä tapahtuvan oppimisen prosessia on kehitetty ja kehittämistyö jatkuu edelleen. Tavoitteena on rakentaa joustavat toimintamallit eri sidosryhmien kanssa siten, että opiskelijat työllistyvät opintojen jälkeen tai opiskelijoilla on joustavat mahdollisuudet siirtyä jatko-opintoihin esimerkiksi Motari-opintojen kautta. Näillä kaikilla toimenpiteillä on myös vaikutusta Salpauksen talouteen.</p> <p>Opiskelijoiden yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentaminen jatkuu vakiinnuttamalla tutortoimintaa ja kehittämällä kampusohjaajien toimintamallia. Erilaiset tapahtumat ja osallistuminen hyvinvointia tukevan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen auttavat sitoutumaan ja viihtymään opinnoissa ja motivoivat työllistymään oman alansa ammattilaisena. Opiskelijoiden vaikuttamismahdollisuuksia monipuolistetaan opiskelijakuntatoimintaa aktivoimalla sekä osallistamalla heitä opetustoiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Jokaisella on oikeus vaikuttaa eri palautejärjestelmien kautta, joista Amis-palaute on toiminnan kannalta tärkein. Opiskelijaviestintää tehostetaan ja lupaukset lunastetaan opiskelijan HOKS:in mukaisesti.</p> <p>Opetustyö ammatillisessa koulutuksessa on muuttunut opiskelijälähtöiseksi. Henkilökohtainen osaamisen hankkimista koskeva kehittämissuunnitelma (HOKS) laaditaan jokaisen opiskelijan kanssa. Suunnitelmassa puuttuvan osaamisen hankkimisen tavat vaihtelevat opiskelijan tavoitteiden, oppimisen tapojen sekä edellytysten mukaan. Tyypillisiä tapoja ovat oppiminen Salpauksen oppimisympäristöissä sekä työpaikalla oppiminen koulutussovimuksella tai oppisopimuksella. Jokaista opiskelijaa ohjataan osaamisen hankkimisen aikana yhteisissä tapaamisissa oppitunneilla oppilaitoksessa, henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaitoksessa tai työpaikoilla sekä verkon välityksellä.</p> <p>Ohjauksella on siten monta muotoa, joista henkilökohtainen ohjaus työpaikoilla ja oppilaitoksen ympäristöissä, ryhmäkohtainen ohjaus oppilaitoksessa sekä reaaliaikainen ohjaus verkossa voitaneen katsoa lähiopetukseksi.</p> <p>Erilaisia toteutustapoja on useita aina oppilaitostoteutuksista erilaisiin työelämässä tapahtuvan oppimisen muotoihin. Niin sanottua oppilaitoksessa toteutettavaa puuttuvan osaamisen hankkimista toteutetaan edelleen huomioiden opiskelija- sekä alakohtaiset tarpeet. Painotus oppilaitostoteutuksissa on opintojen alussa, jonka jälkeen myös taitojen kasvaessa osaamisen hankkimisen tapoja laajennetaan.</p> <p>Salpaus tekee yhteistyötä opiskeluterveydenhuollosta sekä kuraattori- ja psykologipalveluista vastaavien tahojen kanssa pyrkien aktiivisesti vaikuttamaan palvelujen saatavuuteen ja riittävytyteen. Lahdessa on lisätty psykologipalvelujen saatavuutta palkkaamalla uusia psykologeja toiselle asteelle. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tukitarpeiden tunnistamista ja pedagogisia tukimuotoja kehitetään. Esim. pajamuotoisia työskentelytapoja on otettu käyttöön useilla aloilla. Opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä opiskeluhuollon toimijoiden yhteistyötä kehitetään vastaamaan opiskelijoiden palvelutarpeita.</p>

Kuntayhtymän taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Taloudellisesti vuoden 2018 tulokset ovat olleet ennakoitua paremmat, kaikki toimialat tekivät ennakoitua paremman tuloksen. Aktiivisuuden tuloksena on saatu lisäopiskelijavuosia sekä strategiarahoitusta, joiden johdosta tulos oli miljoona euroa ylijäämäinen.

Koulutuskeskus Salpauksen taloudellinen pohja on haastavia sopeutustoimia aiheuttaneista rahoitusleikkauksista huolimatta vahva, mitä osoittaa sekin, että vuosina 2013- 2018 kuntayhtymä ei tehnyt operatiivisesti alijäämäistä tilinpäätöstä. Tarkastuslautakunnan mielestä hyvä tulos perustuu vahvaan talousosaamiseen ja ennakoitukykyyn.

Vuoden 2018 tilinpäätös oli alijäämäisestä talousarviosta huolimatta positiivinen. Tilikauden tulos oli 1,05 miljoonaa euroa (1,7 % toimintatuotoista). Talouden positiiviseen tulokseen vaikuttivat eniten vuoden jälkipuoliskolla hakemuksesta saadut lisäopiskelijavuodet ja niistä saadut 1,2 miljoonaa euron lisätulot sekä talousarvion tavoitetasoa 0,86 miljoonaa euroa suuremmat säästöt palveluiden ostoissa sekä budjetoitua 0,2 miljoonaa pienemmät leasingvuokrat. Henkilöstökulut toteutuivat 0,2 miljoonaa euroa alle talousarvion. Positiivinen tulos näkyy positiivisena poikkeamana talouden tunnusluvuissa.

Kuntayhtymä on toiminut haastavassa toimintaympäristössä tuloksellisesti ennen kaikkea koko henkilöstön yhteistyön ansiosta.

Muut havainnot ja toteamukset

Lähes kaikki tarpeettomat toimitilat on myyty, mikä tukee talouden tasapainottamista. Toimitilo-ohjelma on sisältänyt kuitenkin myös uudisrakentamista, kuten Vipusenkadun Teknologiaakampuksen uudisrakennukset, ja käyttöön jäävien oppimisympäristöjen korjaamista vastaamaan uuden lain mukaisen opetuksen tarpeita. Salpauksen investointeja on tehty suunnitelmallisesti, eikä kuluihin ole tullut merkittäviä ylityksiä.

Siirtyminen vuosityöaikaan muuttaa opettajien työtapaa merkittävästi. Opettajat tarvitsevat riittävästi tukea ja ohjausta muutoksen toteuttamiseen.

Henkilöstön eläköitymiseen tulee varautua ja palkata tarpeen mukaan uutta henkilökuntaa niin, että osaamista ja tietoa pystytään siirtämään eteenpäin.

Toimitilo-ohjelman toteutus on edennyt vähintäänkin suunnitellusti. Ohjelman kehittämistä jatketaan osin opetus- ja kulttuuriministeriön strategiarahan turvin vuosina 2019 ja 2020.

Vuoden 2018 irtaimistoinvestoinneista tehtiin 306 000 euron siirtoesitys alkaneelle vuodelle talousarviomuutoksena kevään yhtymäkokouksessa. Hankkeiden toteuttaminen siirrettiin toiminnallisista syistä ja joiltakin osin voitiin luopua suunnitelluista irtaimistoinvestointihankinnoista.

Vuoden alusta voimaan tullut ammatillisten opettajien vuosityöaika- ja virkaehtosopimuksen noudattaminen on edellyttänyt uudenlaista henkilöstö- ja toiminnansuunnittelua. Osana muutoksen johtamista Salpauksessa toteutettiin kaikki koulutusalat kattava henkilöstösuunnitteluprosessi, jossa erityisen huomion sai vuosityöaikaan siirtymisen ja opettajien työn suunnittelussa ja seurannassa onnistuminen.

Henkilöstösuunnittelun merkittävämpään rooliin nousi opettajien palvelussuhteiden tarkastelu. Salpauksessa tarkasteltiin nykyisten lehtorien, päätoimisten tuntiopettajien sekä aiemmin aikuiskoulutuksessa toimineiden opettajien tilanne. Tarkastelun myötä tehtiin merkittävä päätös vakiinnuttaa opettajien palvelussuhteita. Suurin osa päätoimisista tuntiopettajista sekä aikuiskoulutuksessa toimineista opettajista päätettiin esittää siirtäväksi lehtorin virkoihin. Jatkossa vastaavaa tarkastelua tehdään rekrytointien yhteydessä sekä yksittäisten opettajien osalta aina, kun tunnistetaan edellytykset kokoaikaisen lehtorin tehtävälle.

Muutoksen toteuttamista varten Salpauksen yhtymähallitus perusti 10.6.2019 kokouksessa kaikkiaan 165 uutta virkaa. Uusien virkojen täytön jälkeen Salpauksessa on 279 lehtoria tai opinto-ohjaajaa ja 38 päätoimisen tuntiopettajan tai osa-aikaisen opettajan virkasuhdetta. Salpauksen kaikkien opetus- ja ohjaushenkilöstön osuus koko henkilöstömäärästä on noin kaksi kolmasosaa.

Muutoksella halutaan yhtenäistää Salpauksen opetushenkilöstön palvelussuhteita ja viestiä positiivisella henkilöstöpolitiikalla Salpauksen toiminnan vakaudesta ja tulevaisuuden näkymistä. Vuonna 2019 on jo aiemmin perustettu neljä uutta opinto-ohjaajan virkaa ja lisäksi uusia rekrytointia opetushenkilöstön vahvistamiseksi on tehty useita. Lehtorin virkojen perustamisen ja siten nykyisen opetushenkilöstön palvelussuhteiden vakiinnuttamisen lisäksi, halutaan mahdollisuuksien mukaan lisätä opetushenkilöstön määrää ja näin parantaa edellytyksiä tärkeässä työelämän palvelutehtävässä ja koko ikäluokan kouluttamisen onnistumiseksi.

LAUTAKUNNAN ARVIO

Lautakunta arvioi saamansa selvitykset riittäviksi.

3. Kuntayhtymän strategisten tavoitteiden toteutuminen

Koulutuskeskus Salpauksen strategia

Koulutuskeskus Salpauksen strategia 2016–2020 on hyväksytty vuonna 2015 (Yhtymähallitus 15.6.2015) ja otettu käyttöön vuoden 2016 alussa.

Strategian **arvoina** ovat oppimisen rohkeus, tekemisen ilo ja reilu asenne. Kuntayhtymän **perustehtävänä** on ”Uudistavaa osaamista työhön ja yrittäjyyteen”.

Kuntayhtymän **visiona** vuoteen 2020 on ”Salpaus – enemmän kuin koulu – opiskelijoiden ja työelämän kohtaupaikka”.

Strategiset kehitysohjelmat konkretisoivat toimenpiteet vision saavuttamiseksi. Näitä ovat työelämän kumppanuuksien ja verkostojen vahvistaminen, pedagogiikan ja oppiratkaisujen muutoksen toteuttaminen sekä taloudellinen perusta. Osana strategiaprosessia on määritelty tavoiteltava toimintakulttuuri. Salpauksen tavoitteena on yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentaminen. **Toimintakulttuurin vahvistamisen osa-alueet** ovat opiskelijoiden osallistuminen, koulutusalojen ja ammattiryhmien yhteistyön vahvistaminen, johtamisen ja lähiesimiestyön vahvistaminen.

Alla on käsitelty jokaisen strategisen osa-alueen tavoitteiden toteutumista erikseen, paitsi taloudellisia tavoitteita, joita käsitellään kokonaisuutena seuraavassa kappaleessa. Yli 10 % poikkeamat tavoitteista on nostettu taulukoihin, joissa positiivinen poikkeama on vihreällä pohjalla ja negatiivinen poikkeama punaisella pohjalla. Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti johtoryhmässä, toiminnanohjausryhmässä ja yhtymähallituksessa.

Työelämän kumppanuuksien ja verkostojen vahvistaminen

Jatkossa Salpauksen rahoitukseen tulee vaikuttamaan opiskelijoiden työllistyminen, jatko-opintoihin sijoittuminen sekä opiskelija- ja työelämäpalautte. Tämän takia yhteistyön merkitys yrityselämän kanssa korostuu. Myös siirtyminen opintosuorituksiin kasvattaa tarvetta saada opiskelijoille työpaikalla oppimisen paikkoja työelämässä. Salpauksen tavoitteena onkin olla merkittävä ja paikallinen tekijä kouluttajana, kehittäjänä ja verkostojen vahvistajana yhteistyössä paikallisten yritysten, kuntien ja muiden alueellisten toimijoiden kanssa.

Yhteistyötä on kehitetty yhdessä yritysten kanssa selvittämällä työelämän tarpeita ja vastaamalla niihin, sekä toisaalta kertomalla yrityksille Salpauksen tarjoamasta koulutuksesta. Tätä varten on tuot-teistettu uusia koulutuksia sekä lupakortteja useille eri aloille. Tuotteistamisessa on huomioitu osallistumismahdollisuudet työllisille sekä työttömille ja eri rahoitusmuodoille. Lisäksi on strategiahankkeen puitteissa pyritty kartoittamaan työpaikkojen osaa-mistarpeita nyt ja tulevaisuudessa, jotta osataan kouluttaa työelämän tarpeisiin vastaavia osaajia. Työnantajille on suunniteltu käsikirja oppilaitosyhteistyöstä sekä järjestetty tiedotusta ja kehittämistilaisuuksia. Työelämää on tuotu näkyväksi myös opiskelijoille ottamalla yrityksiä mukaan erilaisiin tapahtumiin kampuksilla sekä ihan opetukseen. Oppisopimuskoulutuksen määrä onkin lisääntynyt noin 150 opiskelijavuotta edellisestä vuodesta. Myös ELY- ja TE-toimistoyhteistyötä on tehty tiiviisti ja TE-koulutusten määrä on kasvanut. Lahden työttömyystoimijoiden kanssa on sovittu yhteistyön vahvistamisesta.

Tavoitteena on saada Salpauksen tietojärjestelmistä työelämää tukevia. Vuoden 2019 aikana on tehty markkinaselvitys keskustelemalla toimittajien tarjoamista ratkaisuisista ja järjestelmä uudistuksen tehneiden oppilaitosten kanssa. Asiakkuudenhallintajärjestelmän uudistus on siirretty vuodelle 2020, opiskelijahallinnon järjestelmä on vaihdettu uuteen vuoden 2018 lopussa.

Pedagogiikan ja oppimiskäytäntöjen muutosten toteuttaminen

Vuonna 2019 on jatkettu työtä opintojen henkilökohtaistamisen kehittämiseksi. Yhtenäisyyttä prosessiin on tuonut siirtyminen uuteen WILMA-opintohallintojärjestelmään, jotta kaikki Salpauksen opiskelijat ovat samassa järjestelmässä ja opintopolkuja voidaan suunnitella aiempaa joustavammin. HOKS-prosessiin perehdytetyt Luotsi-opettajat ovat antaneet tukea ja ohjausta HOKS:ien laadinnassa, jotta osaamista ja yhtenäisiä käytäntöjä saadaan koko henkilöstölle. Lisäksi on tehty toisen koulutuksenjärjestäjän vertaisarviointia ja sisäistä tarkastusta HOKS-prosessiin. Tulosten pohjalta on tehty kehittämissuunnitelma.

Oppimisympäristöjä on kehitetty digitaalisiksi sekä työelämälähtöisiksi ja Salpauksen oppimisympäristöä uudistetaan. Oppimisympäristöä on muuttanut erityisesti siirtyminen kalenterivuoteen ja opintoja on mahdollista suorittaa vuoden ympäri. Kesäopiskelua on edistetty muun muassa orientaatioviikolla ja opiskelijoiden määrä kesäkuukausina kasvoi. Elsa-oppimisympäristöä on uudistettu ja sinne on luotu tutkinnon osakohtaisia kantakursseja pohjaksi laadukkaalle opetukselle. Lisäksi kaikki perustutkintojen pakolliset yhteiset tutkinnon osat tarjotaan myös verkkototeutuksina. Opintopolku-palvelussa on julkaistu Salpauksen tutkintojen toteutussuunnitelmat, joissa kuvataan eri tutkintojen suorituspolut. Vaihtoehtoina suoritukselle on kuvattu myös oppisopimukset, koulutusopimukset ja Salpaus-toteutukset. Sähköisen Salpaus-Duuni-kanavan kautta opiskelija voi hakea työtä tai oppi-/koulutusoppi-

muspaikkaa. Tilojen osalta uudistettu Ståhlberginkatu 10 tuli käyttöön tammikuussa 2020 ja yhteinen tilavarausjärjestelmä sekä visuaalinen kuvaus ovat kehittyneillä.

Myös henkilöstön koulutustarpeita selvitettiin kyselyn avulla, sillä digitaalisten oppimisympäristöjen käyttö vaatii osaamista. Elsa toimii oppimisympäristönä myös henkilöstölle ja sinne on tehty pilotointi perehdyttämisen ja osaamisen toimintamallista.

Alla olevassa taulukossa on vertailtu suoritettujen tutkintojen tavoitemääriä toteutuneisiin, poimittu tuloskortista ne, joissa ollut poikkeamaa yli 10 %. Suoritettuja tutkintoja on toteutunut arvioitua enemmän, mutta suoritetuissa tutkinnonosissa on ollut vaihtelua. Pistemääriin on vaikuttanut vähentävästi uuden lain mukainen osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen esimerkiksi yhteisten opintojen osalta. Toisaalta kaikissa tutkinnoissa yhteisiä opintoja ei ole ollut aiemmin, joten niiden pistemäärä on lisääntynyt. Talousarviossa ei ole siis pystytty täysin ennakoimaan, miten pisteet tullaan laskemaan ja miten suuri vaikutus muutoksilla on.

Eronneista suurin osa on ollut aikuisopiskelijoita, määrät ovat kasvaneet hieman vuodesta 2018. Valmasta valmistunut 94 opiskelijaa, näistä 14 ei ole sijoittunut mihinkään. Koulutuksessa on nyt ollut paljon maahanmuuttajia, joiden kieliosaaminen ei vielä riitä suoraan jatko-opintoihin sijoittumiseen.

Pedagogiikan ja oppimiskäytäntöjen muutoksella vaikuttamme seuraavien tulosten kehitykseen	Yksikkö	TA 2019	TP 2019	Poikkeama-%
Suoritetut tutkinnot – ammattitutkinnot	lkm	330	466	41 %
Suoritetut tutkinnot - erikoisammattitutkinnot	lkm	320	452	41 %
Suoritetut tutkinnon osat - perustutkinnot	lkm	18 400	14 142	-23 %
Suoritetut tutkinnon osat - ammattitutkinnot	lkm	1 250	4 310	245 %
Suoritetut tutkinnon osat - erikoisammattitutkinnot	lkm	1 050	950	-10 %
Opinnoista eroaminen	%	8,5	10	18 %
Valma-koulutuksen jälkeen ammatilliseen koulutukseen sijoittautuminen	%	93	82	-12 %

Kuva 3. Vipusenkadun Teknologiakampuksella järjestettiin työelämäseminaari Uudistunut ammatillinen koulutus.

Toimintakulttuuri

Toimintakulttuurin kehittäminen on jaettu kolmeen osa-alueeseen, joista ensimmäinen on opiskelijoiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen. Osa-alueen tavoitteina on osallistaa opiskelijoita hyvinvointitoiminnan suunnitteluun sekä toteutukseen, kehittää tutoritoimintaa, parantaa ryhmäytämistä, luoda vetovoimaisia opiskelijatapahtumia sekä lisätä opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksia. Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuudet omiin opintoihinsa kasvavat koulutusreformin myötä, koska jokaiselle tehdään henkilökohtainen opintosuunnitelma. Tämä asettaa kuitenkin myös enemmän vastuuta opiskelijoille eikä yksilöllinen eteneminen tue ryhmäytymistä ja kontaktien luomista. Siksi onkin tärkeää luoda yhteisöllisyyttä sekä riittävät tukiverkostot opiskelijoille.

Salpaukseen on perustettu opiskelijakunta keväällä 2019 ja toiminta on saatu käyntiin. Opiskelijoita on saatu mukaan hyvinvointia tukevan toiminnan suunnitteluun ja kampuushajaajatoimintaa sekä tutoritoimintaa on jatkettu sekä laajennettu kaikille kampuksille. Ryhmäytämistä on toteutettu erityisesti kesällä järjestetyllä orientaatioviikolla ja ryhmäytymiskäytännöt ovat muuten vakiintuneet kaikille aloille. Eri alojen välistä yhteisöllisyyttä on rakennettu osallistumalla erilaisiin kansallisiin tapahtumiin, esimerkiksi Kuninkuusravit, Salpausselän kisat ja Taitaja-kisat. Lisäksi opiskelijat ovat toteuttaneet Salpauksen omia tapahtumia kuten Kyläjuhlat ja Vilumpialaiset. Amis-palautteen kyselyihin on saatu heikosti vastauksia keväällä 2019 ja jo

paremmin syksyllä. Erityisen haastavaa myös valtakunnallisesti on saada vastauksia valmistuneilta.

Toinen osa-alue on koulutusalojen ja ammattiryhmien yhteistyön vahvistaminen, jonka tavoitteena on vähentää päällekkäistä työtä sekä jakaa osaamista. Ammattiryhmien yhteistyötä edistetään suunnitelmallisesti ja yhteisiä toteutuksia on tehty kaikilla kampusalueilla, esimerkiksi tekniikan alojen ensiapukoulutus toteutettu näin. Myös YTO-aineita on toteutettu yhteisesti pajatoteutuksella ja erilaisia tapahtumia toteutetaan yhteistyössä. Oppilaitospalveluita on hyödynnetty työkokemuksen kerryttämisessä mahdollisuuksien mukaan. Luotu yhtenäinen koulutustarjotin, joka on kiinnitetty useammaksi vuodeksi. Tämä mahdollistaa tiiviimpää yhteissuunnittelua ja hyödyttää sekä opiskelijoita että yrityksiä.

Kolmas osa-alue on johtamisen ja lähiesimiestyön vahvistaminen ja johtamisen tulee olla arvojen mukaista sekä eettistä. Vuonna 2019 johtaminen on monelta osin keskittynyt uuden vuosityöajan johtamiseen ja esimiestyöllä on tuettu vuosityöaikaan siirtymistä sekä suunnittelua kalenterivuoden mukaiseen toimintaan. Lisäksi huomiota on kiinnitetty HOKS:eihin tekemällä arviointia ja vahvistamalla toimintamalleja sekä Luotsi-toimintaa. On otettu käyttöön uusi yhdessä johtamisen -malli sekä säännölliset viikko-/kuukausipalaverit.

Kuva 4. Ilmasto ja yhdessä tekeminen olivat pääosassa Salpauksen opiskelijoiden ja henkilöstön Kyläjuhlissa.

LAUTAKUNNAN ARVIO

Talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti hyvin ja toimintaa on kehitetty strategian mukaisesti. Salpauksen strategia on linjassa ammatillisen koulutuksen uudistusten sekä rahoitusmallin muutoksen kanssa, mitä lautakunta pitää hyvänä. Salpauksessa on onnistuttu rakentamaan koulutus uudistuksen ja vuosityöajan tuomat muutokset onnistuneiksi kokonaisuuksiksi. Muutoksiin on osattu varautua ja ne on onnistuttu johtamaan selkeästi ja sovitamaan toimintaan.

Panostukset sidosryhmäyhteistyöhön sekä opiskelijoiden yhteisöllisyyteen ovat tärkeitä ja tukevat opiskelijoiden työllistymistä sekä uutta rahoitusmallia. Opiskelupolkujen yksilöllisyys vaatii riittävää ohjausta ja tukimahdollisuuksia, jottei opiskelija jää yksin mahdollisissa ongelmatilanteissa. Lautakunta on yhä huolissaan riittävästä opiskelijoiden terveydenhuollosta, sillä apua pitää saada nopeasti.

4. Kuntayhtymän taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Taloudellinen perusta on yksi strategisista kehitysohjelmista ja lisäksi taloudellisessa arvioinnissa huomioidaan yhtymäkokouksen hyväksymien sitovien tavoitteiden toteutuminen. Taulukkoon alla on nostettu tavoitteista yli 10 % poikkeavat toteumat strategisista tavoitteista.

Taloudellisesta perustasta	Yksikkö	TA 2019	TP 2019	Poikkeama-%
Palvelujen ostot, opetus- ja koulutuspalvelut	€	1 988 061	2 530 528	27 %
Vuosikate	€	6 911 771	10 592 438	53 %
Tilikauden tulos	€	-1 642 933	2 008 694	-222 %
Kertynyt ylijäämä	€	24 111 278	27 758 543	15 %
Lainapääoma	€	11 475 361	8 675 361	-24 %
Lainanhoitokate	tunnusluku	5,6	7,8	39 %
Kassavarat 31.12.	€	7 813 378	11 200 451	43 %
Kassavarojen riittävyys	pv	39	59	51 %

Kokonaisuudessaan talous on toteutunut arvioitua parempana ja lähes kaikki toteumat ovat tavoitteita huomattavasti paremmat. Verrattuna edelliseen tilikauteen toimintatuotot kasvoivat noin 1,1 miljoonaa euroa ja toimintakulut ovat pysyneet suunnilleen samalla tasolla.

Tilikauden tulos oli vuonna 2019 positiivinen noin kahdella miljoonalla eurolla, kun talousarviossa oli varauduttu noin 1,6 miljoonan euron tappioon. Parempaan tulokseen vaikuttivat sekä ennakoitua suuremmat tulot että säästöt kuluissa. Toimintatuotot ylittivät budjetin noin 2 miljoonalla eurolla, sillä valtionosuuksia saatiin arvioitua enemmän. Salpaukselle myönnettiin lisäopiskelijavuusia loppuvuodesta 2019, yhteensä 100 lisäopiskelijavuotta eli noin 0,9 miljoonaa euroa. Vuokratuotot pienenevät edellisvuodesta mm. ammattikorkeakoulun vuokrasopimusten päätyttyä. Myös ravintolapalveluiden myyntituotot laskivat suunnitellusti, mutta samalla kulut pienenevät vastaavasti. Henkilöstökulut kasvoivat 2,5 % eli maltillisesti uuteen vuositöyöaikaan siirtymisestä huolimatta ja alittivat talousarvion noin 1,8 miljoonalla eurolla. Toisaalta palvelujen ostot ylittivät talousarvion. Ostojen arvioitua suurempi määrä johtui oppisopimuskoulutusten kasvaneesta määrästä, sillä Salpauksen oman osaamisen lisäksi koulutukseen hankittiin ulkopuolista asiantuntijautta.

Vuosikate kuvastaa tilikauden tulosta ennen poistoja sekä satunnaisia eriä. Vuonna 2019 vuosikate oli noin 10,6 mil-

joonaa euroa eli hieman edellisvuotta korkeampi (9,3 milj. vuonna 2018). Vuosikate kuitenkin ylittää talousarvion merkittävästi samoista syistä kuin tilikauden tulos ylittää talousarvion. Tilikaudelta kertyi ylijäämää 2,9 miljoonaa ja kumulatiivisesti Salpauksella on kertynyttä ylijäämää 27,8 miljoonaa euroa. Vuosi 2019 oli kolmas vuosi peräkkäin, kun arvioidun alijäämän sijaan on saatu ylijäämäinen tulos ja sen seurauksena myös kertyneet kassavarat ja kassan riittävyys ovat olleet selvästi tavoitteita paremmat.

Kuntalain edellyttämän talouden tasapainon mittarina toimii tilikauden yli-/alijäämän määrä sekä aiemmilta tilikausilta kertyneiden yli- ja alijäämien määrä. Todellista talouden tasapainoa tulee kuitenkin arvioida yli-/alijäämäerien lisäksi muilla mittareilla. Todellisessa talouden tasapainossa on kyse siitä, miten säännönmukainen tulorahoitus riittää kattamaan sekä käyttötalous- että investointimenot. Olennainen kysymys on esimerkiksi se, pystytäänkö tulorahoituksella selviytymään poistoista, investoinneista, lainojen takaisinmaksusta ja mahdollisesti lainamäärän lisääntymisestä aiheutuvista korkokuluista. Tuloslaskelman tunnusluku vuosikate/poistot on 164 % eli vuosikate riittää kattamaan tilikauden poistot. Investointien tulorahoitusprosentti -tunnusluku kuvaa yhteisön mahdollisuutta rahoittaa investointeja tulorahoituksella lainan nostamisen sijaan. Vuonna 2019 tunnusluku on 66 % (93 % vuonna 2018), meneillään on ollut merkittävä perusparannus Ståhlberginkatu 10:ssä.

Lainanhoitokate kuvastaa yhteisön kykyä hoitaa ottamansa lainat korkokuluineen. Vuonna 2019 Salpauksen lainanhoitokate on 8,5 kun edellisenä vuonna se oli 8,1. Lainanhoitokatteessa arvo on hyvä, jos sen on yli 2, joten Salpauksen osalta tunnusluku on erinomaisella tasolla. Salpauksella oli lainoja tilikauden lopussa yhteensä 8,6 miljoonaa euroa (9,6 milj. euroa vuonna 2018). Vuonna 2019 ei nostettu uutta lainaa, sillä kassavaroja voitiin käyttää investointien rahoittamiseen. Myös suhteellinen velkaantuneisuus on pysynyt suunnilleen ennallaan 29,1 % (vuon-

na 2018 31,2 %). Suhteellinen velkaantuneisuus kuvaa yhtymän mahdollisuuksia suoriutua lainan takaisinmaksusta tulorahoituksella ja pienempi arvo on tarkoittaa parempaa mahdollisuutta.

Alla olevasta taulukosta voidaan todeta yhtymäkokouksen hyväksymien käyttötalouden ja investointien osalta sitovien erien toteutuminen (1 000 eur) vuonna 2019. Kaikissa erissä on päästy vähintään sitovan tavoitteen tasolle, useimmissa tavoitteen on jopa ylitetty.

	Sitovuus	Talousarvio 2019	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA (toimintakate)					
Oppimis- ja koulutuspalvelut	N	21 058	22 541	25 465	2 923
Oppilaitospalvelut	N	-11 520	-11 446	-11 646	-200
Rehtorintoimisto ja hallinto	N	-4 032	-3 964	-3 343	622
Yhteensä		5 505	7 131	10 476	3 345
TULOSLASKELMAOSA (rahoitustuotot ja -kulut)					
Korkotulot	B	35	35	11	-24
Muut rahoitustulot	B	-	-	384	384
Korkomenot	B	-293	-236	-251	-15
Muut rahoituskulut	B	-18	-18	-28	-10
- satunnaiset erät	B	-	-1 862	-2 124	-261
- tulorahoituksen korjauserät	E	-	209	99	-110
Yhteensä		-276	-1 597	-1 908	-36
INVESTOINTIOSA					
Oppimis- ja koulutuspalvelut	N	-1 337	-1 527	-375	1 152
Oppilaitospalvelut	N	-14 408	-16 411	-15 533	878
Rehtorintoimisto ja hallinto	N	-85	-161	-64	97
Yhteensä		-15 830	-18 099	-15 972	2 127
RAHOITUSOSA (kassavirtaan vaikuttavat erät)					
Antolainasaamisten lisäykset	B	-	-	-2	-2
Antolainasaamisten vähennykset	B	-	-	-	-
Lainojen lisäykset	B	2 800	2 800	-	-2 800
Lainojen lyhennykset	B	-884	-884	-1031	-147
Oman pääoman muutos	N	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	B	354	-354	1618	1264
Yhteensä		2 270	2 270	585	-1 685
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		-8 330	-10 570	-6 819	3 751

LAUTAKUNNAN ARVIO

Taloudellisesti vuoden 2019 tulokset ovat olleet ennakoitua paremmat. Saadut lisäopiskelijavuodet ja strategia-rahoitus ovat tärkeitä toiminnan rahoittamiseksi jatkossakin.

Koulutuskeskus Salpauksen taloudellinen pohja on haastavia sopeutustoimia aiheuttaneista rahoitusleikkauksista huolimatta vahva, mitä osoittaa sekin, että vuosina 2013-2019 kuntayhtymä ei tehnyt alijäämäistä tilinpäätöistä. Tarkastuslautakunnan mielestä hyvä tulos perustuu vahvaan talousosaamiseen ja ennakointikykyyn.

5. Muut havainnot ja toteamukset

Toimitilamuutokset

Kuntayhtymän toimitilaohjelman tavoitteena on vähentää Salpauksen käytössä olevia tiloja 40 % noin 100 000 neliöön vuoteen 2023 mennessä. Toimitilaohjelman toteuttaminen keskittää Salpauksen toiminnan kolmen kunnan (Lahti, Heinola, Asikkala) alueelle viiteen toimipisteeseen. Vuoden 2019 lopussa Salpauksella oli käytössään toimitiloja yhteensä 100 611 m². Vuoden aikana on purettu Opintie 2 Heinolasta ja myyty Nastopolin kiinteistö. Lisäksi olemassa olevia kiinteistöjä korjataan ja muutetaan käyttötarkoituksia. Salpaus sai strategiarahaa kiinteistöohjelman valmisteluun ja sen turvin tehdään toimitilaohjelman jatkokehitystä Vipusenkadulla ja Asikkalassa. Ståhlberginkatu 10 peruskorjaus valmistui aikataulussa vuoden 2020 alussa ja opetuskäyttö alkaa kalustamisen ja varustamisen jälkeen.

Investoinnit

Investointimenot yhteensä olivat 16 miljoonaa euroa, kun muutetun talousarvion mukaan investointeihin oli varattu 18,1 miljoonaa euroa. Investointeihin tehtiin talousarviomuutos, jossa investointikuluja lisättiin 2,3 miljoonalla. Investointikulut alittivat budjetin noin 2,1 miljoonalla eurolla, joista 1,5 miljoonaa oli irtaimistohankintojen osuus ja 0,4 miljoonaa rakentamishankkeiden osuus. Irtaimistosta oppimis- ja koulutuspalveluiden investoinneista suuri osa siirtyi vuodelle 2020, jolloin Ståhlberginkatu 10 valmistui. Rakennushankkeista ei ollut yksittäisiä merkittäviä poikkeamia talousarvioon verrattuna, kaikki hankkeet alittivat arvion.

LAUTAKUNNAN ARVIO

Toimitilamuutoksia on toteutettu suunnitelmallisesti, on onnistuttu luopumaan tarpeettomista tiloista sekä kunnostamaan vanhoja tiloja nykyiseen opetukseen soveltuviksi. Saadulla strategiarahalla pystytään jatkamaan tilojen kehittämistä edelleen.

Kuva 5. Salpaus tarjoaa uutta osaamista yrityksille ja käytännönläheistä tukea liiketoiminnan kehittämiseen ja johtamiseen.

Henkilöstö

Henkilöstöä kuntayhtymässä oli vuoden lopussa 624 henkilöä (611 vuonna 2018), joista opetus- ja ohjaushenkilöstöä 65 % ja muuta henkilöstöä loput. Opetushenkilöstön suhteellinen määrä on lisääntynyt, mikä on ollut tavoitteiden mukaista.

Osaamisen varmistamien kokonaisuus 70-20-10 on perustana koko Salpauksen osaamisen johtamisen ja varmistamisen toteutukselle. Mallin ideana on, että ihminen omaksuu työelämässä 70 % oppimistaan asioista kokemuksen kautta esim. työssä oppimalla, 20 % oppimisesta tapahtuu toisilta henkilöiltä vuorovaikutuksen ja palauteen annon kautta ja vain 10 % oppimisesta tapahtuu muodollisen koulutuksen ja valmennuksen kautta. Riittävän osaamistason varmistamiseksi on tehty suunnitelmat eri henkilöstöryhmille ja Salpaus on toteuttanut myös omia sisäisiä koulutuksia sekä valmennuksia.

Henkilöstön koulutuspäivien määrä on vuonna 2019 ollut 0,6 päivää per henkilö, kun vuonna 2018 vastaava tunnusluku on ollut 1,6 päivää per henkilö. Koulutuspäivien lukumäärä ei kerro henkilöstön osaamisen kehittämisen kokonaisuudesta, sillä vain osa osaamisen varmistamisen toimenpiteistä kirjautuu tietojärjestelmiin raportoitavaksi. 70-20-10 -mallin mukaisesti valtaosa osaamisesta kehittämisestä ja oppimisesta tapahtuu työn lomassa.

Henkilöstön keski-ikä vuonna 2019 oli 50,3 vuotta, joten se on pysynyt lähes samana. Kunta-alalla keskimääräinen henki-

löstön ikä on noin 46 vuotta. Keskimäärin eläkkeelle jäätiin 65,8 vuotiaana ja seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 40 % nykyisistä työntekijäistä tulee laskennalliseen eläkeikään. Tämä aiheuttaa riskin osaamisen ja tiedon säilyttämisessä sekä riittävien uusien työntekijöiden saamisessa. Rekrytoinnissa on jo nyt havaittu haasteita, sillä sopivan osaamisen omaavista työntekijöistä kilpaillaan.

Sairauspoissaolojen määrä, 10,6 kalenteripäivää/hlö, on hieinan edellistä vuotta vähemmän (11,2 päivää/hlö vuonna 2018). Sairauspoissaolojen määrä vaihtelee paljon työtehtävien mukaan, OVTES-sopimukseen kuuluvilla poissaoloa on keskimäärin 9,1 päivää/hlö ja KVTES- tai TS-sopimukseen kuuluvilla poissaoloa on 12,4 päivää/hlö. Opettajien osalta poissaolojen määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla, mutta muilla poissaolot ovat vähentyneet keskimäärin yhden päivän vuoteen 2018 verrattuna. Alla olevasta taulukosta nähdään sairauspoissaolojen jakautuminen henkilöstön määrän sekä sairauspäivien määrän mukaan. Poissaoloissa ei ole merkittäviä eroja edelliseen vuoteen verrattuna. Reilu kolmasosa henkilöstöstä ei ole ollut sairaana ollenkaan vuoden 2019 aikana ja pääosa poissaoloista on ollut lyhyitä jaksoja. Pitkien yli 60 päivän sairauspoissaolojen osuus kaikista sairauspäivien määrästä on edelleen merkittävä. Pitkiin sairauslomiin on todella vaikea vaikuttaa, koska ne perustuvat yleensä vakaviin sairauksiin, eikä niitä pystytä ennaltaehkäisemään. Sairauspäivien kokonaismäärä oli 6 623 päivää, mikä on 230 päivää vähemmän kuin vuonna 2018.

Henkilöstön sairauspoissaolot	henkilöstön määrä %	sairauspäivien määrä %
Ei poissaoloja	37	0
Poissaoloja	63	100
Poissaolot jakautuvat pituuden mukaan:		
1-14 päivää	72	20
15-60 päivää	21	32
yli 60 päivää	7	48

Tapaturmia sattui vuoden 2019 aikana 37, joista 10 tapahtui työmatkalla. Luku on kasvanut edellisvuodesta (29 tapaturmaa, 3 työmatkalla). Tapaturmien vaihteluväli on ollut 30-45 per vuosi.

Palveluksesta on eronnut 40 henkilöä (58 vuonna 2018), joista eläkkeelle on jäänyt 21 (19) henkilöä, irtisanoutunut 17 (23) henkilöä ja irtisanottu 1 (16) henkilö. Irtisanoutumisiin on vaikuttanut työelämän nousu ja joissakin tapauksissa myös siirtyminen vuosityöaikaan.

LAUTAKUNNAN ARVIO

Siirtyminen vuosityöaikaan on saatu toteutettua sujuvasti ja suunnitellusti. Henkilöstöä on koulutettu ja tiedotettu muutokseen liittyen, eikä suurempia ongelmia ole ilmennyt. Henkilöstön eläköitymiseen tulee varautua ja palkata tarpeen mukaan uutta henkilökuntaa niin, että osaamista ja tietoa pystytään siirtämään eteenpäin.

Tilintarkastajan havainnot

Tarkastuslautakunta on kuullut myös tilintarkastajaa. Tilintarkastaja on tehnyt tarkastustaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja vuodelle 2019 laaditun kuntalakiin perustuvan työohjelman mukaan. Tilintarkastaja on esitellyt lautakunnalle 8.4.2020 tilintarkastuskertomuksen sekä keskeisimmät tarkastushavainnot.

Tilintarkastuksessa vuoden 2019 osalta ei tullut olennaisia havaintoja. Tilintarkastus on toteutettu suunnitelman mukaisesti.

Kuva 6 Salpauksen opiskelijat voivat olla työpaikalla oppimassa yrityksissä tai tapahtumissa.

6. Yhteenvedo ja esitys yhtymäkokoukselle

Tässä arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta on esittänyt arviointityönsä tulokset vuodelta 2019. Arviointikertomus sisältää arvion yhtymäkokouksen asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2019 Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän yhtymäkokouksen käsiteltäväksi ja esittää, että yhtymäkokous pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista yhtymähallituksen selvitykset ja käsittelee selvitykset syksyllä 2020 pidettävässä yhtymäkokouksessa. Selvitykset pyydetään toimittamaan tarkastuslautakunnalle 30.9.2020 mennessä.

LAUTAKUNNAN ARVIO

Vuotta 2019 arvioidessaan tarkastuslautakunta toteaa, että kuntayhtymä on pystynyt vastaamaan hyvin vuoden 2018 alussa voimaan tulleen lain ja siihen liittyvän ammatillisen koulutuksen reformin toteuttamisesta. Vahvuutena lautakunta näkee niin henkilökohtaisen osaamisen kehittämissohjelman, oppisopimuksen ja koulutussopimuksen uudistamisen kuin entistä paremmat ura- ja rekrytointipalvelutkin. Opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksien ja yhteisöllisyyden lisääminen ansaitsevat myös huomiota. Salpaus onnistui myös uuden rahoituslain mukaisessa vuoden 2019 strategiarahahaussa, ja rahoitusta saatiin mm. toimitilojen käytön tehostamiseen ja opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Vielä alkuvuodesta 2020 Salpauksen talouden ennustettavuutta koskeva huoli tuntui kevenevän, kun opetus- ja kulttuuriministeriö tiedotti rahoituksen muutoksesta, jonka mukaan perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen osuudet pidetään jatkossa vuoden 2020 tasolla. Tiedotteen mukaan myös työelämäpalautteen käyttöönotto siirrettiisiin vuoteen 2021.

Virusepidemian levitessä kaikki ennusteet muuttuivat, eikä pandemian vaikutuksia kukaan voi vielä tietää. Varmaa on kuitenkin se, että niin Koulutuskeskus Salpaus kuin koko koulutusjärjestelmäkin on merkittävien haasteiden edessä. Tarkastuslautakunta arvioi, että erityisen haavoittuvassa asemassa ovat tällä hetkellä poikkeuslain aikaisessa etäopetuksessa peruskoulunsa päättävät nuoret opiskelijat. Heidän toisen asteen opintojensa alkuvaiheeseen tarvitaan yhdessä opiskelijahuollon kanssa rakennettuja opiskelijan hyvinvointia lisääviä ja ammatti-identiteetin rakentamista vahvistavia osioita.

Lahdessa 8. huhtikuuta 2020

Koulutuskeskus Salpauksen tarkastuslautakunta 2017 – 2021

Kirsti Laatonen
puheenjohtaja

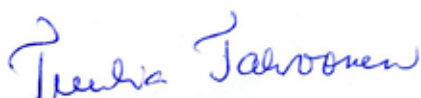
Vesa Järvinen
varapuheenjohtaja

Aino Alonen

Hannu Heikkilä

Tuulia Tahvonnen

Matti Tanskanen

salpaus

Koulutuskeskus | Further Education